

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 26.6.2008
COM(2008) 395 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**Richtsnoeren voor een geïntegreerde benadering van het maritieme beleid:
Naar de beste praktijken op het gebied van geïntegreerd maritiem bestuur en overleg
met de belanghebbende partijen**

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
2.	De vorming van een geïntegreerd maritiem beleid: tendensen	4
3.	Een geïntegreerde benadering van maritiem bestuur: behoeften en aandrijvende factoren.....	7
4.	Richtsnoeren voor kaders voor een geïntegreerd bestuur van de Europese zeeën en oceanen.....	10
4.1.	De ontwikkeling van een strategische benadering van het maritieme beleid op nationaal niveau	10
4.2.	Bestuurskaders voor de besluitvorming door openbare autoriteiten op nationaal niveau	11
4.3.	De rol van kustregio's en andere lokale besluitvormers.....	11
4.4.	Deelname van de betrokken partijen aan de vorming van een geïntegreerd maritiem beleid.....	12
4.5.	Efficiëntere samenwerking op het niveau van regionale zeebekkens.....	13
5.	Conclusies	13

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN
HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**Richtsnoeren voor een geïntegreerde benadering van het maritieme beleid:
Naar de beste praktijken op het gebied van geïntegreerd maritiem bestuur en
overleg met de belanghebbende partijen**

1. INLEIDING

De enorme complexiteit van zeeën en oceanen wordt beïnvloed door tal van activiteiten, belangen en beleidslijnen. Het mag dan ook niet verbazen dat de expertise en de bevoegdheden om de talrijke facetten van de maritieme problematiek te behandelen, verspreid zijn over een groot aantal zowel openbare als particuliere actoren op verschillende bestuursniveaus, gaande van de Verenigde Naties tot kleine kustgemeenschappen.

Geen zee of oceaan ter wereld staat echter op zich. Ingrepen in één zee of in één aan de zee gerelateerd beleidsgebied kunnen positieve, negatieve, bedoelde of onbedoelde gevolgen hebben voor andere zeeën en beleidsgebieden. Bovendien is het mariene milieu nog verder onder druk komen te staan als gevolg van het samenspel tussen het intensere gebruik dat de scheepvaart-, energie-, toerisme- en visserijsectoren van zeeën en oceanen maken, en de klimaatverandering. Een beleidsgebied als maritieme aangelegenheden, waar al deze factoren onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, vergt een holistische aanpak. Steeds meer regeringen, in Europa en daarbuiten, kiezen tegenwoordig resoluut voor een nieuwe, horizontale en geïntegreerde benadering van het bestuur op het gebied van maritieme aangelegenheden.

Deze benadering vormt de kern van het geïntegreerde maritieme beleid voor de Europese Unie (het "blauwboek") dat de Commissie in oktober 2007¹ heeft voorgesteld en dat inmiddels is bekrachtigd door de Europese Raad en het Europees Parlement².

Deze benadering is onder meer ingegeven door het besef dat nagenoeg elk belangrijk probleem waarmee Europa tegenwoordig wordt geconfronteerd – energie, de klimaatverandering, milieubescherming en milieubehoud, onderzoek en innovatie, concurrentievermogen en werkgelegenheid, internationale handel, vervoer en logistiek - een maritieme dimensie vertoont. Een geïntegreerde benadering op elk niveau, met een systematische identificatie van synergieën en tekortkomingen, is dan ook een fundamenteel instrument in de beleidsvorming

¹ [COM\(2007\) 575](#).

² www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/nl/ec/97679.pdf;
www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-2008-0213&language=NL&ring=A6-2008-0163.

en beleidsuitvoering in de verschillende sectoren en op de verschillende, ook de grensoverschrijdende, bestuursniveaus. Op die manier stelt men zich niet alleen een efficiënter middel voor het bereiken van overlappende beleidsdoelstellingen ter hand, maar effent men ook het terrein voor de ontwikkeling van gemeenschappelijke, beleidsgebiedoverschrijdende instrumenten en kenniservaringen die, mits ze door iedereen worden gedeeld, doeltreffende en kostenefficiënte oplossingen mogelijk maken.

Met het oog op een dergelijke meer geïntegreerde benadering heeft de Commissie in 2005 een stuurgroep van commissarissen inzake maritieme aangelegenheden opgericht, samen met een dienstenoverkoepelende groep inzake maritieme aangelegenheden die de directoraten-generaal van de Commissie bijstaat bij de behandeling van met zeeën en oceanen verband houdende dossiers. Sindsdien heeft de Commissie het tot directoraat-generaal voor Maritieme aangelegenheden en visserij (DG MARE)³ omgedoopte DG geherstructureerd tot een dienst die met zijn coördinatie-eenheid, zijn drie eenheden voor de verschillende Europese zeebekkens en zijn eenheid voor de externe dimensie van de maritieme aangelegenheden is toegerust voor een permanente interne coördinatie op het gebied van maritieme aangelegenheden.

Deze geoptimaliseerde beleidsvormingsstructuur kan echter pas maximaal renderen als de geïntegreerde benadering wordt overgenomen door alle bestuursniveaus en betrokken partijen, en ingang vindt in onderzoek, beleidsadviesing en in de activiteiten van de belanghebbenden. Bepalend hiervoor is de samenwerking tussen de beleidsmakers en de coördinatie van maatregelen die op de verschillende overheidsniveaus worden getroffen. Bovendien is het zaak de initiatieven voor meer integratie die momenteel verspreid over de EU worden genomen, te bevorderen, uit te bouwen en algemeen toe te passen. Daarom zal de Commissie, met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en de bestaande bevoegdheidsverdeling, bij de uitvoering van het actieplan inzake een geïntegreerd maritiem beleid stimulerende maatregelen nemen voor de tenuitvoerlegging van de EU-wetgeving en van een geïntegreerde, voor de hele EU geldende benadering van maritieme aangelegenheden.

Overeenkomstig punt 3.1 van het blauwboek stelt de Commissie richtsnoeren voor die de lidstaten en de andere actoren moeten aansporen tot een geïntegreerde aanpak van maritieme aangelegenheden binnen hun eigen bestuurskaders.

2. DE VORMING VAN EEN GEÏNTEGREERD MARITIEM BELEID: TENDENSEN

De Commissie heeft besloten om van "*de bijzondere behoefte aan een alomvattend maritiem beleid*" één van haar strategische doelstellingen voor de periode 2005-2009 te maken, in overeenstemming met de internationale tendens

³ ec.europa.eu/dgs/fisheries/organi/oganig_en.pdf.

naar een meer geïntegreerde beleidsvorming op het gebied van maritieme aangelegenheden.

In de preambule van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het Recht van de Zee van 1982 wordt gesteld dat *"de problemen van de oceanen nauw met elkaar zijn verbonden en als één geheel dienen te worden beschouwd"*. In het in 2002 te Johannesburg aangenomen tenuitvoerleggingsplan van de Wereldtop over duurzame ontwikkeling werd als volgt geconcludeerd: *"Om de duurzame ontwikkeling van de oceanen te garanderen is daadwerkelijke coördinatie en samenwerking (...) noodzakelijk"*. In 2003 werd "UN Oceans"⁴ opgericht om voor een **betere coördinatie** te zorgen tussen de oceaan- en kustgerelateerde activiteiten, organisaties en agentschappen van de VN, om gemeenschappelijke maatregelen vast te stellen en om een geïntegreerd beheer te bevorderen.

Een aantal landen⁵ is reeds begonnen met het opzetten van nieuwe intersectorale en overkoepelende beleidskaders voor een duurzaam gebruik van de oceanen en zeeën, waarin alle aspecten van de maritieme aangelegenheden aan bod komen en duidelijke doelstellingen zijn vastgesteld.

- In de Verenigde Staten is in het kader van het Executive Office of the President een comité voor oceaanbeleid opgericht dat is belast met de uitvoering van een actieplan voor de oceanen waarin onder meer de versterkte beleidscoördinatie aan bod komt⁶.
- In Australië ligt de hoofdbevoegdheid voor de coördinatie van het oceaanbeleid bij de minister voor Milieu en erfgoed en is het National Oceans Office belast met het coördineren van de uitvoering van de beleidsinitiatieven inzake oceanen⁷.
- In Canada vormen de wet, de strategie en het actieplan voor de oceanen het kader voor programma's en beleidsmaatregelen op dit gebied. Deze vallen onder de bevoegdheid van de minister voor Visserij en oceanen en behelzen een actieve betrokkenheid van overheidsinstanties, NGO's en burgers⁸.
- De Japanse basiswet inzake oceaanbeleid van 2007 voorziet in een geïntegreerde benadering van maritieme aangelegenheden. Bij deze wet werd een "hoofdkwartier voor maritiem beleid" opgericht dat onder de verantwoordelijkheid van de premier valt. Waarnemende diensthoofden van dit hoofdkwartier zijn de eerste kabinetssecretaris en de pas aangewezen minister voor Oceaanbeleid. Tevens werd een actieplan voor de oceanen vastgesteld⁹.

4 www.oceansatlas.org/www.un-oceans.org.

5 http://ioc3.unesco.org/abelos/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=62

6 ocean.ceq.gov/.

7 www.environment.gov.au/coasts/oceans-policy/index.html.

8 www.dfo-mpo.gc.ca/oceans-habitat/oceans/ri-rs/cos-soc/index_e.asp.

9 www.kantei.go.jp/jp/singi/kaiyou/konkyo5.pdf

- Noorwegen kwam in oktober 2007 met zijn maritieme strategie. De coördinatie ervan is in handen van een netwerk van staatssecretarissen onder leiding van de minister voor Vervoer¹⁰.

De beginselen, doelstellingen en werkwijzen in al deze maritieme beleidsinitiatieven lopen grotendeels gelijk. De betrokken landen erkennen de cruciale bijdrage van de maritieme activiteiten aan hun economie. Zij zien bovendien in dat de intensieve uitbouw van deze activiteiten de duurzame ontwikkeling en het duurzame gebruik van hun mariene hulpbronnen in gevaar kan brengen. Een voor een hebben deze landen besloten een overkoepelend beleid te ontwikkelen dat een omvattende, gecoördineerde aanpak mogelijk maakt en de duurzame ontwikkeling van de mariene hulpbronnen en activiteiten garandeert.

In de effectbeoordeling¹¹ die aan het blauwboek over een geïntegreerd maritiem beleid voor de Europese Unie voorafging, werd een aantal fundamentele lessen getrokken, onder meer dat coördinatie doorgaans de voorkeur geniet boven centralisatie. Om alle betrokken partijen achter dit proces te scharen, moet een actieve katalysator worden gevonden die aanzet tot verdere coördinatie-inspanningen en toepassing van de holistische visie. Voorts moeten wetenschappelijke gegevens en datamateriaal worden gebundeld tot een degelijke basis voor een strategische en proactieve beleidsvorming.

De uitvoering van een geïntegreerde benadering loopt, afgezien van financiële problemen, vooral stuk op gebrek aan samenwerkings- en coördinatiestructuren en op de lang aanslepende invoering van een volledig geïntegreerde visie bij de overheden en de belanghebbenden. Duidelijke communicatie over het beleid en dialoog zijn bijgevolg van essentieel belang.

Talrijke EU-lidstaten, zoals Frankrijk, Duitsland, Portugal, Nederland en Slovenië, passen een dergelijke geïntegreerde benadering nu al toe of zijn van plan dat te doen¹². Andere hebben een specifiek ministerie met maritieme aangelegenheden belast, zoals Griekenland en onlangs ook Spanje, of passen de holistische visie geleidelijk toe in de vorm van thematische strategieën, zoals het VK en Zweden (inzake duurzaamheid en milieubescherming) en Ierland (strategie voor mariene wetenschap).

Ondanks het gebrek aan formele structuren reageerden de instellingen van de EU holistisch op het overleg over het groenboek inzake een maritiem beleid voor de EU¹³. Het Finse voorzitterschap van de Raad zette in het kader van de groep "Vrienden van het voorzitterschap" een overlegronde op die verschillende Raadsgroepen overkoepelde. Het Duitse voorzitterschap van de Raad

¹⁰ www.regjeringen.no/en/dep/nhd/Press-Centre/Press-releases/2007/--Norwegian-maritime-industry-is-to-be-t-2.html?id=482329.

¹¹ SEC(2007) 1280.

¹² Toegelicht in de High-Level Focal Points Group, 22.4.2008, http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/focal-points-meeting_en.html.

¹³ ec.europa.eu/maritimeaffairs/post_green_en.html (advies EP: nr. 484; advies Comité van de Regio's: nr. 93; advies Europees Economisch en Sociaal Comité: nr. 147).

organiseerde een conferentie op hoog niveau waar alle aspecten van de maritieme aangelegenheden aan bod kwamen en het Portugese Raadsvoorzitterschap hield een eerste informele ministervergadering over maritiem beleid in de ruimste betekenis van het woord. Bovendien plaatste het Portugese voorzitterschap het voorstel van de Commissie inzake een geïntegreerd maritiem beleid voor bespreking op de agenda van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen, vanwege het horizontale, overkoepelende mandaat van deze Raadsformatie.

Aan het opstellen van het advies van het Europees Parlement over het groenboek inzake een maritiem beleid ging "versterkte samenwerking" tussen vijf commissies vooraf. Het advies van het Comité van de Regio's werd voorbereid door de commissie duurzame ontwikkeling, die een breed, niet-sectoraal mandaat heeft gekregen.

3. EEN GEÏNTEGREERDE BENADERING VAN MARITIEM BESTUUR: BEHOEFTE EN AANDRIJVENDE FACTOREN

In de Europese landen werd de wetgeving over maritieme aangelegenheden doorgaans ondergebracht in verschillende, los van elkaar staande sectorale beleidsgebieden. Deze versnipperde aanpak van het maritieme bestuur voert trouwens nog steeds de boventoon in de verschillende overheden op internationaal, Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau.

De keuze voor een meer geïntegreerde benadering van maritieme aangelegenheden in de EU wordt niet louter gemaakt omdat elders ter wereld de trend in die richting wordt gezet of omdat het huidige streven naar duurzame ontwikkeling een dergelijke aanpassing van het bestuurskader nu eenmaal noodzakelijk maakt.

Deze keuze is veeleer een duidelijke oplossing om meer samenhang tussen verschillende beleidsgebieden en –benaderingen te bereiken, waarbij vooral de volgende aspecten in acht moeten worden genomen:

- het uitoefenen van overlappende regelgevingsbevoegdheden door verschillende nationale of regionale overheden in de lidstaten moet worden voorkomen en overlappende en tweesporenbesluitvorming moet in elke lidstaat worden vervangen door een één-loket-aanpak;
- er bestaat een erkende behoefte aan een gecoördineerde planning van met elkaar concurrerende maritieme activiteiten en aan een strategisch beheer van maritieme gebieden (maritieme ruimtelijke ordening);
- er is behoefte aan betere coördinatie tussen de verschillende sectorale comités voor sociale dialoog die op Europees niveau betrokken zijn bij maritieme aangelegenheden;
- de ecosysteembenadering en de kaderrichtlijn inzake de mariene strategie moeten worden vastgesteld en ten uitvoer gelegd;

- er moet worden voorzien in een interface tussen de wetenschappelijke en de politieke wereld en in mogelijkheden om bij de vorming van het maritieme beleid gebruik te maken van bevindingen van de mariene wetenschap;
 - er zijn betrouwbare en vergelijkbare statistieken nodig ter ondersteuning van de vorming van het maritieme beleid op alle niveaus;
 - en tot slot, maar daarom niet minder belangrijk, moet een nauwere coördinatie van de maritieme controle tussen en binnen de lidstaten mogelijk worden gemaakt.
- (1) De voorspelbaarheid van het besluitvormingsproces is van essentieel belang voor alle belanghebbende partijen in de maritieme sectoren. Een puur sectoraal maritiem bestuur waar verschillende besluitvormers andere benaderingen hanteren ten aanzien van, bijvoorbeeld, de maritieme industrie, inclusief haven en scheepvaart, is niet bevorderlijk voor het ondernemingsvriendelijke klimaat dat de EU in het kader van de strategie van Lissabon voor werkgelegenheid en groei nastreeft. In die zin houdt een overkoepelend bestuur van maritieme aangelegenheden ook in dat op lidstaatniveau een één-loket-systeem voor deze activiteiten wordt ingevoerd.
 - (2) De met de zee verbonden activiteiten hebben een snelle groei doorgemaakt - en dat geldt niet langer alleen voor de visserij en de scheepvaart, maar ook voor de offshore energiewinning, onder meer van hernieuwbare energiebronnen, het maritieme toerisme (plezierboten en cruiseschepen), de maricultuur en andere sectoren. In beschermde mariene gebieden kan de activiteit in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aan banden worden gelegd of volledig worden verboden. De concurrentie voor ruimte in de almaar drukker wordende Europese wateren is inmiddels zo groot dat conflicten over het gebruik van die ruimte haast niet kunnen uitblijven. Talrijke partijen beschouwen het dan ook als een noodzaak dat specifieke mariene planningsinstrumenten op de passende niveaus worden ontwikkeld en ingezet om het gebruik dat van zeeën, oceanen en kustgebieden wordt gemaakt, te harmoniseren, te prioriteren en te beheren. Dergelijke planningsinstrumenten kunnen op hun beurt alleen maar worden ontwikkeld op basis van een geïntegreerde benadering van het maritieme bestuur.
 - (3) De Europese sectorale comités voor sociale dialoog zijn doorgaans geneigd om thema's die in hun sector spelen, enkel met de eigen sector voor ogen te bekijken. Om hun blik te verruimen en hen aan te sporen tot een meer holistische benadering, moeten mechanismen worden opgezet ter bevordering van sectoroverschrijdende besprekingen op het gebied van maritieme activiteiten, zoals gespecialiseerde vergaderingen van het contactforum voor de sociale dialoog.
 - (4) De ecosysteembenadering die is vastgesteld in de onlangs goedgekeurde kaderrichtlijn inzake de mariene strategie, brengt specifieke problemen

met zich mee. De besluitvorming mag niet meer via de traditionele sectorale beleidsgebieden verlopen, maar moet rekening houden met de grotere, grensoverschrijdende mariene ecosystemen die met het oog op het behoud van de hulpbronnen - de basis voor alle maritieme activiteiten - in stand moeten worden gehouden. In het kader van de bescherming van het mariene milieu moet daarom ook aandacht worden geschonken aan de maritieme bekkens en de mariene regio's en subregio's uit de richtlijn.

- (5) De visie van de Commissie op de Europese oceanen en zeeën is gebaseerd op uitmuntendheid in wetenschappelijk onderzoek, technologie en innovatie. Deze visie wordt gedeeld en gesteund door alle instellingen van de EU en de Europese wereld van de mariene en maritieme wetenschap en technologie, zoals blijkt uit de steun voor een Europese strategie voor marien en maritiem onderzoek. In deze nieuwe strategie zal als een van de speldoelstellingen worden voorgesteld om, ter ondersteuning van het geïntegreerde maritieme beleid, de voorwaarden te creëren voor de verbetering van de interface tussen de wetenschappelijke en de politieke wereld. De doelstelling van deze interface is tweevoudig: wetenschappers de kans bieden de beleidsvormers beter voor te lichten en de beleidsvormers in staat stellen de aandacht van de wetenschappers strategisch te vestigen op de voornaamste problemen en maatschappelijke behoeften in Europa. In een geïntegreerde, interdisciplinaire en degelijk onderbouwde benadering van het maritieme bestuur biedt de dialoog tussen wetenschap en politiek dus de mogelijkheid om het proces aan te drijven en erop te reageren.
- (6) Eurostat is gestart met een sectoroverschrijdend werkprogramma inzake sociaaleconomische statistieken over maritieme sectoren en kustregio's. Het is in het belang van de lidstaten dat zij samen met Eurostat werken aan vergelijkbare en betrouwbare statistieken.
- (7) Tot slot is maritieme controle van het grootste belang voor een veilig gebruik van Europa's maritieme gebieden. De verbetering van de samenwerking, de coördinatie en soms zelfs van de samenhang van de agentschappen voor maritieme controle, en van de interoperabiliteit van hun controlesystemen op Europees niveau vergt tevens een meer geïntegreerde benadering van het maritieme bestuur op de passende niveaus. Zonder deze geïntegreerde benadering zal het niet mogelijk zijn de verschillende sectorale offshore activiteiten (op het gebied van visserij, criminaliteit, veiligheid van de havens, verontreiniging, reddingsoperaties en veiligheid, grenscontrole, enz.) te coördineren of synergieën tussen deze activiteiten tot stand te brengen. Naar analogie daarvan zal op Europees niveau het in het blauwboek bepleite Europese netwerk voor maritieme controle de invoering van nieuwe en meer geïntegreerde bestuursmechanismen noodzakelijk maken.

Alle hierboven uiteengezette eisen zijn voorwaarden voor een doeltreffend en duurzaam beheer van Europa's maritieme hulpbronnen en fungeren als

aandrijvende factoren voor een samenhangend en meer geïntegreerd maritiem bestuurskader.

4. RICHTSNOEREN VOOR KADERS VOOR EEN GEÏNTEGREERD BESTUUR VAN DE EUROPESE ZEEËN EN OCEANEN

4.1. De ontwikkeling van een strategische benadering van het maritieme beleid op nationaal niveau

De lidstaten moeten hun eigen nationale geïntegreerde maritieme beleidslijnen ontwikkelen.

Zoals reeds werd verduidelijkt in het voorstel van de Commissie voor een geïntegreerd maritiem beleid voor de EU, is er geen éne zaligmakende oplossing die voor iedereen past: er bestaan verschillende, allemaal even geschikte manieren om van een geïntegreerde aanpak van maritieme aangelegenheden een succes te maken. Een aantal lidstaten is bezig met de ontwikkeling van hun eigen nieuwe benadering, in overeenstemming met hun rechtskader en hun economische, sociale, politieke, culturele en milieuomstandigheden. Het kiezen van uiteenlopende benaderingen is zelfs noodzakelijk om rekening te houden met de bijzondere problemen van de verschillende zeebekkens en om naadloos aan te knopen aan de structuren en tradities in de lidstaten.

Het is geenszins de bedoeling om de lidstaten met de hieronder opgenomen richtsnoeren aan te zetten tot de vaststelling van één systeem voor maritiem bestuur. Het doel van deze richtsnoeren is veeleer de lidstaten ertoe aan te moedigen om in nauwe samenwerking met de belanghebbende partijen uit hun maritieme sector een eigen nationaal geïntegreerd maritiem beleid op te stellen en samenwerking op alle niveaus van het maritieme bestuur, inclusief het Europese, te versterken en gemakkelijker te maken.

Elke regering houdt er eigen prioriteiten voor haar maritieme beleid op na. Dit neemt echter niet weg dat verschillende overheidsinstanties gedeelde doelstellingen kunnen nastreven. Om deze te bereiken, moet als richtsnoer voor de betrokken overheidsinstanties een strategisch plan worden opgesteld waarin de algemene beleidsvisie, de doelstellingen en het uitvoeringsproces worden uiteengezet. Tevens moeten de voordelen en de beoogde resultaten van deze geïntegreerde benadering in dit plan worden opgenomen.

Deze nationale geïntegreerde beleidslijnen zullen onderling van elkaar verschillen, naargelang de grondwettelijke, geofysische, economische, sociale, culturele en milieuomstandigheden, maar moeten wel blijf geven van de Europese visie op de oceanen en zeeën die in december 2007 door de Europese Raad werd bekrachtigd.

De nationale geïntegreerde maritieme beleidslijnen moeten bijgevolg gebaseerd zijn op de erkenning dat alle met de zee verbonden aangelegenheden met elkaar verweven zijn en als één geheel moeten worden behandeld.

Net als het geïntegreerde maritieme beleid voor de EU moeten de nationale geïntegreerde maritieme beleidslijnen worden opgesteld met inachtneming van de beginselen inzake subsidiariteit, concurrentievermogen en economische ontwikkeling, de ecosysteembenadering en het beginsel van de inspraak van de belanghebbende partijen.

4.2. Bestuurskaders voor de besluitvorming door openbare autoriteiten op nationaal niveau

De lidstaten moeten de oprichting van structuren voor de coördinatie van maritieme aangelegenheden binnen hun overheidskader in overweging nemen.

Dergelijke structuren moeten onder meer bestaan uit een mechanisme voor het verstrekken van beleidsadvies op het hoogste niveau. Een aantal lidstaten heeft een interministerieel comité opgericht dat bevoegd is voor het coördineren van maritieme aangelegenheden.

De politiek verantwoordelijke persoon die fungeert als katalysator voor de geïntegreerde benadering op het beleidsniveau, moet duidelijk worden aangewezen. Deze persoon moet over voldoende gezag beschikken om de dialoog tussen de sectorale belangen te kunnen structureren.

Bovendien is het van essentieel belang dat de parlementen, gezien hun centrale rol als verdedigers van het algemene belang, hun steun verlenen aan een holistische, overkoepelende benadering van maritieme aangelegenheden¹⁴.

Ook de overheidsdiensten moeten zich de geïntegreerde benadering die op politiek niveau is uitgetekend, eigen maken. Hiertoe moet elke lidstaat organisatorische regelingen treffen conform de eigen bestuurstradities. In sommige lidstaten krijgen interministeriële comités vaak ondersteuning van een coördinatiedienst of –instantie onder leiding van een hooggeplaatste ambtenaar, die ervoor moet zorgen dat de door het interministeriële comité genomen besluiten ten uitvoer worden gelegd. De leiding van de coördinatiedienst of -instantie moet bijgevolg in handen van een invloedrijk persoon worden gelegd. De toepassing van de geïntegreerde benadering moet bovendien leiden tot een versterking van de coördinatie en de rapportage die voor de tenuitvoerlegging van de Gemeenschapsregelgeving in de lidstaten vereist zijn, en daardoor tot een vermindering van het aantal inbreukprocedures op het gebied van maritieme aangelegenheden.

4.3. De rol van kustregio's en andere lokale besluitvormers

Er is een rol weggelegd voor subnationale – regionale en lokale – besluitvormingsniveaus.

Kustregio's plukken niet alleen de vruchten van een geïntegreerde benadering van het maritieme beleid, maar lopen ook het grootste risico wanneer geen

¹⁴ Reacties van de parlementen op het groenboek: Duitse Bundestag en Bundesrat: nrs. 309 en 129; Zweeds parlement: nr. 254, ec.europa.eu/maritimeaffairs/post_green_en.html.

samenhangende beleidslijnen op marien vlak voorhanden zijn. Vanwege hun nauwe verbondenheid met de zee ontwikkelen tal van kustregio's eigen geïntegreerde strategieën die op hun specifieke behoeften zijn toegesneden. Meer dan eens zijn deze regio's in hun lidstaat bevoegd voor het geïntegreerde beheer van kustgebieden of voor de ruimtelijke planning van economische activiteiten. Met hun unieke knowhow, hun terreinkennis en hun rol als verdediger van essentiële belangen op het gebied van maritieme aangelegenheden, moeten zij, overeenkomstig hun bevoegdheden inzake maritieme aangelegenheden in het nationale staatsbestel, worden betrokken bij de ontwikkeling van de geïntegreerde beleidsvorming.

Tevens kan het, naargelang de grondwettelijke bevoegdheden van deze overheidsniveaus, nuttig zijn regionale geïntegreerde maritieme beleidslijnen te ontwikkelen in overeenstemming met de betrokken nationale en communautaire beleidslijnen.

4.4. Deelname van de betrokken partijen aan de vorming van een geïntegreerd maritiem beleid

Inspraak van de belanghebbende partijen uit de maritieme sector in het geïntegreerde nationale, regionale of lokale beleid wordt sterk aangeraden.

De Europese visie op oceanen en zeeën die in het blauwboek over een geïntegreerd maritiem beleid wordt uiteengezet, is niet alleen gericht tot de nationale regeringen, maar ook tot alle andere belanghebbende partijen, en met name tot iedereen met een specifiek belang in maritieme aangelegenheden. Deze belanghebbende partijen waren de drijvende kracht achter het jarenlange overleg dat de Commissie na de bekendmaking van het groenboek over een toekomstig maritiem beleid voor de Unie heeft opgezet. Belanghebbende partijen zijn onder meer de talrijke industrie- en dienstenbedrijven die voor hun economische activiteiten afhankelijk zijn van de zee, sociale partners, milieu- en andere NGO's, academische en andere onderzoeksinstituten en organisaties die actief zijn op het gebied van maritiem erfgoed, om er maar enkele te noemen.

De Commissie heeft tijdens de feestelijkheden naar aanleiding van de eerste, pas ingestelde Europese Dag van de Zee, op 20 mei, verklaard dat inspraak door de belanghebbende partijen in de uitvoering van het geïntegreerde maritieme beleid van de Europese Unie van het allergrootste belang is.

De marktdeelnemers moeten geïntegreerd te werk gaan en "maritieme clusters" oprichten die op hun beurt weer kunnen samenwerken met andere belanghebbende partijen via *fora* van het maatschappelijk middenveld en netwerken van belanghebbende partijen uit de maritieme sector.

Lidstaten die hun eigen nationaal geïntegreerd maritiem beleid opstellen, wordt aanbevolen passende structuren voor belanghebbenden te bevorderen die een brede participatie van voor het maritieme bestuur bevoegde belanghebbende partijen mogelijk maken, maatregelen nemen om de capaciteit van de sociale partners te vergroten en een transparant besluitvormingsproces garanderen.

4.5. Efficiëntere samenwerking op het niveau van regionale zeebekkens

Tijdens de overlegperiode kwam duidelijk naar voren dat een groot aantal aspecten van een geïntegreerd maritiem beleid het best op het niveau van het regionale zeebekken kan worden aangepakt. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de kaderrichtlijn inzake de mariene strategie moeten lidstaten en Commissie meer samenwerken op dit niveau en moeten zij, waar dat uitkomt, optimaal gebruik maken van de toegevoegde waarde van de multilaterale verdragen inzake regionale zeeën, zoals HELCOM¹⁵, OSPAR¹⁶ en de verdragen van Barcelona¹⁷ en Boekarest¹⁸.

Naar aanleiding van een verzoek van de Europese Raad van 14 december 2007 bereidt de Commissie een EU-strategie voor het Oostzeegebied voor, met maatregelen voor de tenuitvoerlegging van een geïntegreerd maritiem beleid voor de Oostzee dat verder zal gaan dan maritiem beleid alleen. De Commissie is tevens begonnen met het opstellen van een strategie voor de toepassing van een holistische benadering van het maritieme beleid in de Middellandse Zee en is van plan om in het najaar van 2008 een beleidsdocument hierover bekend te maken. Op het gebied van bestuur moet zowel in de lidstaten als ten aanzien van de buurlanden van de EU worden gestreefd naar een zo doeltreffend mogelijk coördinatie op het niveau van de regionale zeebekkens en naar het toevoegen van waarde aan het werk dat op EU-niveau wordt geleverd.

Cruciaal voor de optimale werking van geïntegreerd bestuur op het gebied van maritieme aangelegenheden in Europa is het opzetten van een niveau van grensoverschrijdende coördinatie dat uitwisseling van beste praktijken en nauwere samenwerking tussen landen in kritieke gebieden mogelijk maakt, onder meer op het gebied van bescherming van het mariene milieu, veiligheid, beveiliging en controle van Europa's uitgestrekte maritieme gebieden en marien en maritiem onderzoek.

5. CONCLUSIES

Als onderdeel van haar inspanningen om de vorming van een geïntegreerd maritiem beleid te bevorderen, wil de Commissie informatie ter beschikking stellen over stappen die in dit verband zijn gezet op mondiaal, Europees, nationaal en regionaal niveau, met als doel dit proces vlotter te doen verlopen en belanghebbende partijen die op zoek zijn naar voorbeelden van beste praktijken, richtsnoeren ter hand te stellen.

De Commissie verzoekt de instellingen van de EU en de lidstaten om informatie over de maatregelen die zij nemen om tot een geïntegreerd maritieme bestuur te komen.

¹⁵ www.helcom.fi/

¹⁶ www.ospar.org/

¹⁷ www.unep.ch/regionalseas/regions/med/t_barcel.htm

¹⁸ www.blacksea-commission.org/OfficialDocuments/Convention_iframe.htm

Zoals reeds is aangegeven in het blauwboek over een geïntegreerd maritiem beleid voor de Europese Unie zal de Commissie tegen eind 2009 verslag uitbrengen over de vooruitgang die op het gebied van de geïntegreerde benadering van maritieme aangelegenheden is geboekt.

Bijlage – Model voor de uitwisseling van informatie over de geïntegreerde benadering via het internet

	Structuur			Overleg	Strategie		Offshore overheidstak
	Politiek verantwoordelijke persoon	Overheidsdienst	Banden tussen de verschillende bestuursniveaus	Transparante en voor iedereen toegankelijke dialoog	Uitgangspunt	Kennis en wetenschappelijk advies	
L S	Verantwoordelijke minister	Coördinerende dienst	Beschrijving van de overgedragen bestuurstaken en de rol van de regio's	Gestructureerde dialoog Communicatie-instrument en Regelmatige evenementen	Document Jaarverslagen, incl. over begroting	Raadgevende comités Wetenschapsnetwerken	Organisatie kustwachtdiensten/nationale maritieme agentschap Controlesystemen
	Lid van de high-level focal points group						

De tabel moet essentiële gegevens over geïntegreerd maritiem bestuur en overleg met de belanghebbende partijen bevatten, en informatie over websites en contactpersonen.